

Den styrkede pædagogiske læreplan 2023-2025

Den Private Busbørnehave Brumbassen

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Om Brumbassen	4
Historie kort.....	4
Børnegruppen.....	4
Bussen	5
Ansatte	5
Beliggenhed	5
Børnehavemodel	6
Naturen.....	6
Temaer.....	6
Kerneopgave.....	7
Pædagogisk opgave	7
Børnehavebarnet.....	7
Børnefælleskabet.....	7
Forældresamarbejde	7
Den styrkede pædagogiske læreplan	8
Brumbassens arbejde med det pædagogiske grundlag	9
Børnesyn.....	10
Dannelse og børneperspektiv	11
Leg	12
Læring.....	13
Børnefællesskaber	14
Pædagogisk læringsmiljø	15
Samarbejde med forældre om børns læring	16
Børn i udsatte positioner	17
Sammenhæng til børnehaveklassen.....	18
Inddragelse af lokalsamfundet	19
Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.....	20
Brumbassens arbejde med læreplanstemaerne	21
Alsidig personlig udvikling.....	22

Social udvikling	23
Kommunikation og sprog.....	25
Krop, sanser og bevægelse	26
Natur, udeliv og science	28
Kultur, æstetik og fællesskab.....	30
Evalueringskultur	31
Eksempel på et pædagogisk temaforløb	32
Svampetema (se fotos næste side).....	32

Om Brumbassen

Historie kort

Busbørnehaven Brumbassen var oprindeligt et kommunalt tilbud, men blev af Hillerød Kommune lukket den 1. juni 2009. En forældregruppe tog initiativ til at videreføre institutionen med dens unikke tilbud og værdier. Den 1. oktober samme år startede Brumbassen op som Hillerøds første private børnehave, ledet af en forældrebestyrelse og drevet af børnehavens leder. Brumbassen har i år (2023) eksisteret i 14 år som privat børnehave og både drift og medarbejdergruppen er stabil. Vi har et lavt sygefravær både hos børn og voksne, en flot trivselsrapport og vores venteliste bliver kun længere for hvert år.

Børnegruppen

Vi har en enkel børnehavegruppe på 25 børn i alderen 3-6 år. Vi har vippeordning op til 27 børn, og kan i april måned vippe op til 32 børn, da vi i denne måned deler børnegruppen op, så de kommende skolebørn har et forløb hjemme i Brumbassehuset og dermed ikke kører med bussen.

Bussen

Brumbassebussen er omdrejningspunktet for vores børnehave, da vi kører afsted hver dag mellem 09:00 og 14.30. Det ansatte pædagogiske personale er buschaufføruddannede og kører bussen. Bussen er udstyret med toilet/puslerum, te-køkken, køleskab, garderobe og et godt sortiment af legetøj og udstyr til brug i naturen. Når vi er afsted, opholder vi os hovedsageligt i naturen, men bussen udgør vores base, som kan bruges til fx leg, spising og kreative udfoldelser og ly i forbindelse med meget dårligt vejr.

Ansatte

Der er fire fastansatte voksne tilknyttet Brumbassen: en leder som også er fungerende pædagog, en pædagog og to medhjælpere. Derudover har vi en flexjobber ansat to dage ugentligt, samt en vikar ved ferie, sygdom, møder og kursusaktivitet.

Beliggenhed

Brumbassens børnehavegruppe og bus har base ved Hillerød Lilleskole, som vi lejer vores lokaler af. Brumbassehuset er indrettet med toilet, garderobe, køkken/opholdsrum og legerum. Vi har brugsret til skolens legeplads omkring Brumbassehuset. Legepladsen indeholder forskellige legeredskaber, gynger, sandkasse, legehus og dyrehold i form af høns, kaniner og grise.

Børnehavemodel

Naturen

Brumbassebussen, fyldt med børn og deres pædagogiske personale, kører hver dag året rundt ud i naturen uanset vejr og vind. Ved snestorm eller meget glat føre bliver vi dog hjemme og går fx til kælkebakken i stedet. Vi har i alt 20 destinationer ved både skov og strand, som vi kører til afhængig af vejret og tema for dagen. En lille håndfuld er destinationer som vi besøger mere regelmæssigt. Vi udnytter også vores fleksibilitet med bussen til at besøge nye steder. Naturen er omdrejningspunktet for vores børnehavemodel, da naturen er en ideel ramme for børnene at udforske, udfolde og udvikle sig i. Brumbassens mål med at opholde sig i varieret natur og lave pædagogiske science-aktiviteter er at børnene både kropsligt, socialt og kognitiv får mere nuancerede erfaringer og bedre kendskab til verden omkring dem. Dette styrker deres handlekompetence (mod på livet), perceptionsstruktur (erkendelse gennem sanser) og udvikler deres bevidsthed om naturens kredsløb, årstider og fødekæder, forholdet mellem kultur og natur samt en forståelse af sig selv i verden.

Temaer

Vi har flere forskellige temaer hen over året, som fx sommerfugle-, svampe-, edderkoppe- og teknik-tema. Vi er opmærksomme på børnegruppens interesseområder og forsøger at følge deres spor. Nogle temaer er faste som fx årstider i naturen, eventyrtema, jagttema og

træværksted. Derudover holder vi fast i højtiderne og laver forskellige aktiviteter derom. Tema, vejr, højtider og børnenes interesser er således afsættet for vores hverdag på tur med bussen.

Kerneopgave

Jævnfør bekendtgørelsen er den pædagogiske kerneopgave, at vi som pædagoger selvstændigt og i samarbejde skal udøve, udvikle og formidle udvikling-, lærings-, og omsorgsopgaver. Vi har et mål med barnet om at flytte det et sted hen, som vi mener er godt for dem.

I Brumbassen beskriver vi vores kerneopgave således: Vores kerneopgave er at modtage børn i alderen 3-6 år og facilitere en tryk og stimulerende hverdag for børnene, der er med til at gøre børnene til glade og livsduelige børn, som når de forlader Brumbassen er klar til skolelivet.

Pædagogisk opgave

De voksnes opgave i Brumbassen er at skabe tryghed, drage omsorg for og tage vare på børnene. I Brumbassen er det de voksnes opgave at sætte rammerne, være tydelige og skabe rum og muligheder for børnenes udvikling både motorisk, sprogligt, socialt osv. Vi er bevidste om at møde børnene, på det udviklingstrin de er, ligesom vi er bevidste om at spejle og anerkende børnenes følelser, samt støtte dem i at håndtere dem.

Børnehavebarnet

I Brumbassen anser vi børnehavebørn som værende i den fase af livet, hvor de er allermest nysgerrige og undersøgende. Samtidig har de et naturligt behov for bevægelse og for at prøve kræfter med sig selv. Leg og æstetisk virksomhed er en vigtig del af børnenes bearbejdning af indtryk til udvikling og læring. Vi ser det derfor som vores fornemmeste opgave at understøtte og udfolde denne iboende nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelsestrang.

Børnefælleskabet

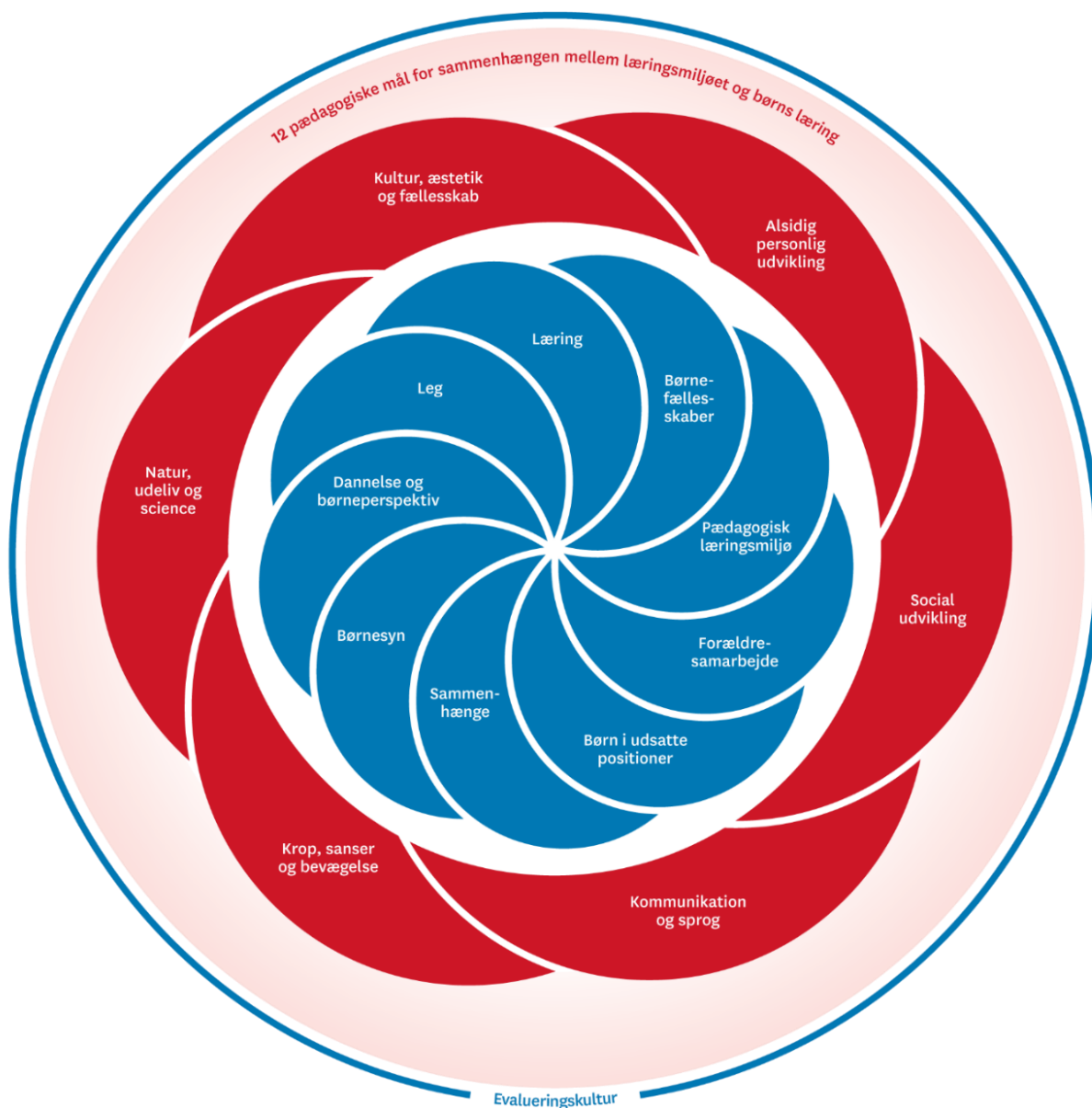
Brumbassen er kendetegnet ved at have et sundt børnefælleskab, hvor der leges på kryds og tværs af alder og køn. Det er børnenes interesse for hvad der sker omkring dem her og nu, der typisk er med til at skabe en relation og leg. Den ene dag leger man med én der også har lyst til at klatre i træer, den næste med én der vil fordybe sig at fiske. I Brumbassen arbejder vi for at børnene har flere venner, ikke kun én bedste ven.

Forældresamarbejde

Forældresamarbejdet vægtes højt i Brumbassen. Tillid, gensidig respekt og god dialog er nøgleordene i samarbejdet mellem det pædagogiske personale og forældrene. Forældrenes tillid til os og løbende gensidig åbenhed hjælper os i vores arbejde med at forstå og støtte børnene og deres eventuelle udfordringer. Alle børn møder udfordringer eller svære perioder i ny og næ, stort som småt kan være af betydning.

Den styrkede pædagogiske læreplan

Siden 2004 har alle dagtilbud i Danmark skullet arbejde med børns læring med udgangspunkt i en *den styrkede pædagogiske læreplan*, hvorfor alle intuitioner selv skal udarbejde en sådan pædagogisk læreplan. Det skal fremgå hvordan vi i Brumbassen arbejder med det fælles pædagogiske grundlag (læreplanblomstens blå blade), der består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. Det skal ligeledes fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af seks læreplanstemaer (læreplanblomstens røde blade).

Brumbassens arbejde med det pædagogiske grundlag

(Dagtilbudsloven § 8, stk.2)

Herunder har vi med kursivt kort beskrevet hvad de forskellige elementer i det pædagogiske grundlag handler om, og efterfølgende beskrevet hvordan vi arbejder med disse elementer i Brumbassen

Børnesyn

Børnesynet handler om, at det at være barn har værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

- Vi oplever at børnene vil en masse, og det giver dem selvværd at prøve nyt - så vi støtter dem til handlekompetence (mod på nyt). Vi går foran som rollemodeller, og viser dem at verden ikke er farlig, når vi fx går i vildt krat eller tager edderkopper op med hånden. Vi opmuntrer dem verbalt til at prøve noget nyt og vi glæder os begejstret over børnenes nyeste mestringer, stort som småt.
- Vi oplever at børnene kan en masse, og at det giver dem selvværd at mestre ting selv - så vi støtter dem til at kunne hjælpe sig selv. Vi sætter god tid af til at børnene kan løse daglige opgaver selv, som fx at tage tøj på, hente deres madpakke i køleskabet, tørre sig efter toiletbesøg, hjælpe en kammerat over grøften eller sætte plaster på kammeraten osv.
- Vi oplever at børnene udvikler selvstændighed ved at erfare og mærke sig selv - så vi skaber rum til børnenes selvstændige beslutninger. I Brumbassen har børnene lov at spise når de føler sult eller har lyst, de bestemmer selv om de vil have vanter på osv. Vi er opmærksomme på børn der glemmer at mærke deres behov, og forsøger at støtte dem i at mærke efter ved at spørge dem flere gange om de fx skal tisse, er tørstige osv. Vi sørger dog naturligvis for at alle husker at spise og drikke osv.
- Vi ser os som ansvarlige for at børnene føler sig set, hørt og forstået - så vi afbryder fx ofte voksensamtale, hvis børnene kommer til os med noget på hjerte. Vi har øjenkontakt med børnene, lader dem tale ud og går ind i barnets problematik. Ofte har barnet bare brug for at blive hørt og forstået, og måske få et pust på knæet. Vi søger at positionere os, så børnene altid kan finde os.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse og børneperspektiv handler om at børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

- Vi oplever, at børns demokratiske forståelse vokser i mødet med omverdenen, så vi hilser og taler åbent og nysgerrigt med mange af de mennesker vi møder, ligesom vi taler med børnene om at vise hensyn. Vi rydder op efter os selv og sidder med numsen på bænke, så de ikke bliver beskidte til de næste som skal sidde der osv.
- Vi oplever, at børnenes møde med naturen støtter dem til at forstå og erkende sig selv som del af noget større. At se sig selv udefra og erkende sin egen eksistens, stimulerer og udvikler børnenes empatiske udvikling. Når fx vi finder og reflekterer over en død mus i skovbunden; har den unger derhjemme? Eller når vi undlader at knække grene af levende træer og samler skrald for at passe på naturen, oplever børnene sig selv i en større sammenhæng.
- Vi er bevidste om, at børnene skal opleve at have indflydelse på dagen, så vi lytter til deres interesser og tager børnene alvorligt og inddrager dem i beslutningerne. Vi spørger ofte børnene, hvor de har lyst til at køre hen på dagen, og vi er netop ved lave et fotohæfte med de destinationer vi kan køre til, så det bliver nemmere at huske.
- Vi er opmærksomme på bevidst at benytte os af børneperspektivet (se fra børnenes perspektiv). Fx har vi i år haft tekniktema for første gang, da vi oplevede en stor interesse for bil-leg. Her har vi besøgt Teknisk museum, gennemgået vores bus i detaljer med børnene, bygget sæbekassebil osv.

Leg

Leg omhandler bl.a. at legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

- Vi ser leg som tegn på trivsel hos barnet, og anerkender at legen har værdi i sig selv. Vi vægter derfor tid og ro til at børnene kan være børn, og vi indretter dagen, så der altid er tid til leg. Vi bestræber os på, at børnene en eller to dage om ugen får lov at lege en hel dag, da det er vigtigt for børnene med god tid til fordybet og uforstyrret at bearbejde indtryk og oplevelser, samt udvikle det sociale samspil og relationer.
- Vi støtter børnene med at mestre det at få adgang til lege, ved fx at guide dem i at se på de andre børns ansigtsudtryk og kropssprog, lytte til hvad de andre børn udtrykker og siger, samt at kunne skiftes til at bestemme i legen.
- Vi anerkender spontan og selvorganiseret leg og giver plads til det. Vi bestræber os på at være opmærksomme på børnene forskellige lege og facilitere gode rammer som kan støtte dens indhold eller udtryk. Nogle børn får måske lov at have en god leg i fred bag i bussen, mens andre får lov at tage tæpper med ud til deres nybyggede hule.
- Vi igangsætter inkluderende fælleslege, som fx "Alle mine kyllinger", "Hunden sover", diskodans, fodbold og gyngeture.

Læring

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret

- Vi vægter at være nysgerrige, eksperimenterende og i fordybelse sammen med børnene. Vi igangsætter fx aktiviteter, hvor vi sammen med børnene leder efter dyr eller planter. Nogle gange er begejstring og fascination af fx sneglen nok i sig selv, andre gange benytter vi os af bure, bakker, opslagsbøger og forstørrelsesglas til at undersøge det vi finder.
- Vi skaber læringsmiljøer, hvor børnene kan udfolde sig sprogligt, motorisk, socialt osv. Vi opdeler fx børnene i legegrupper, som vi mener kan være udviklende for dem, hvad enten det er socialt, sprogligt eller motorisk. Vi skaber løbende udfordringer med succesoplevelser for børnene, som når vi fx balancerer på en træstamme over grøften, leder efter sjove svampenavne at udtale eller går på jagt efter spiselige urter til vores skovpizzaer.
- Vi betragter os selv som rollemodeller og går i læringsprocessen foran, ved siden af og bagved barnet (Vygotsky). Når børnene står over for en ny udfordring, som at springe over en lille å, viser vi barnet hvordan vi ville gøre, støtter barnet med en hånd undervejs, indtil barnet selv mestre at springe. Således anerkender vi børnenes nervøsitet og støtter dem i at være åbne over for deres følelser og udfordre sig selv, frem for at undvige og undgå udfordringer.
- Vi oplever, at børnene lærer bedst ved at drage egne erfaringer, hvorfor vi med overlæg ikke altid foregriber uundgåelige læringsituationer, som fx at man får våde sokker hvis man går ud i vandet uden gummistøvler og at brændenælder brænder.
- Vi ser børn som med-skabere af egen læring, og vi oplever at børnene reflekterer under leg – derfor anser vi leg som vigtig for læring. Se mere under afsnittet "leg" ovenfor.

Børnefællesskaber

Børnefællesskaber omhandler at leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

- Vi arbejder løbende på at sætte rammerne for en børnegruppe som er omsorgsfuld og hjælpsom over for hinanden. Vi taler alle pænt til hinanden og hjælper hinanden. Vi opfordrer ofte børnene til at stoppe op og høre om kammeraten er ok, og vi opfordrer børnene til at vise omsorg og hjælpe med fx at sætte plaster på.
- Vi er opmærksomme på et sundt og trygt børnefælleskab, hvor børnene oplever medansvar for at børnegruppen er tryk at være i for alle, store som små. Fx kan det have betydning at vi samler de ældste børn og opmuntrer dem til at tage ansvar for at være kulturbærere over for de yngre børn.
- Vi oplever at vores årlige koloni med overnatning er med til at knytte børnegruppen, samt børn og voksne sammen. På kolonien har vi fx en årlig fodboldkamp "de voksne mod børnene" med slikpokal til vinderen og tudekiks til taberne, som der tales hen imod hele året. Vores motto er "en gang Brumbasse altid Brumbasse".

Pædagogisk læringsmiljø

Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

- Vi bruger naturens mangfoldighed som læringsrum og vægter balancegangen mellem børnenes spontane opmærksomhed og at lære dem noget, de ikke vidste. Når børnene fx finder en spændende snegl, lader vi dem begejstres, undersøge den og komme med hypoteser, før vi måske eksempelvis fortæller dem, at en snegl er en hermafrodit og hvad det vil sige.
- Vi arbejder med det voksenskabte og voksenstøttede læringsrum, hvilket for os betyder at vi igangsætter aktiviteter under forskellige temaer, men at vi i forløbet lader os inspirere af det børnene er optagede af og følger deres spor. Sidste år havde vi fx eventyrtema om Klodshans, og børnene var meget optagede af, at han spiste krage med mudder som dypelse. Derfor fik vi fra en jæger 15 døde krager, som vi sammen med børnene plukkede og tilberedte over bål med brun sovs som dypelse.
- Vi bruger vores professionelle indsigt i børnenes følelser, tanker og handlinger til at planlægge en afvekslende hverdag og skabe rammer for gode læringsmiljøer med dagligdagsrutiner, planlagte og spontane aktiviteter, leg, fordybelse og ro. Eksempler på det er tid til leg, bevægelsesaktiviteter i naturen, aktiviteter og leg på tværs af alder og køn, opdeling i børnegruppen og stillekupe i bussens forende.
- Vi arbejder med spontane og legende læringsrum, hvor vi træder i baggrunden, og lader børnene eksperimentere, lege og være i flow. Fx gør vi ofte ophold på vores gåture de steder børnene viser interesse for, fx en stor trærod og lader dem klatre, grave og lege til de er mættede.
- Vi udnytter hele dagen som læringsrum, også når vi kører i bussen, hvor børnene opfordres til at vise hensyn ved at tale lavt (busstemmer), overholde sikkerhedsregler som ikke at klikke selen op, huske sin madpakke og lignende til kørselen, da de voksne af sikkerhedsgrunde også bør sidde ned under kørslen, samt at rydde op efter sig selv. De får lov at mærke efter, om de har behov for hvile i "stillekupeen" foran i bussen, eller om de vil konversere, læse bøger, høre eventyr og musik og se omverden rulle forbi i ruderne.

Samarbejde med forældre om børns læring

Forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

- Forældrenes tillid til os og løbende gensidige åbenhed hjælper os i vores arbejde med at forstå og støtte børnene og deres eventuelle udfordringer. Vi opfordrer forældrene til at informere os, hvis der sker forandringer i børnenes hverdag, ligesom vi spørger ind til barnet derhjemme, hvis vi oplever en ændring i adfærd eller trivsel. Fx er eftermiddagen indrettet, så der ofte vil være tid til at forældre og personale kan tale sammen om både løst og fast og om mere alvorlige emner.
- Vi rammesætter en rolig og tryk start på dagen for børnene, hvor der er tid til at overdrage beskeder. Fx opfordrer vi forældre til at aflevere inden klokken 8.45 om muligt, da det er svært at modtage børn på en nærværende måde, mens vi er i garderoben og på vej i bussen.
- Som privat institution er vi nok ekstra afhængige af et godt forhold til forældrene. Vi har brug for forælderens engagement til at løse diverse opgaver for os. Det kan være alt fra cykellapning af vores børnecykler til et busudvalg ved anskaffelse af ny bus. For at skabe en god kontakt til forældrene, forældre imellem og for at skabe gennemsigtighed i vores arbejde, har vi en række faste tiltag, som står listet herunder:
 - Vi afholder rundvisning og informationseftermiddage for nye børn og forældre
 - Vi afholder åben bus for forældre og bedsteforældre to gange årligt
 - Vi dokumenterer dagligt vores hverdag med børnene med billeder og tekst til forældrene
 - Vi har tradition for en sommerfest, en julefest, brumbassens fødselsdag og en farvelfest for skolebørn og deres forældre
 - Vi laver hvert år en billedbog over det forgangne år til forældre og børn
 - Vi afholder et årligt forældremøde med faglige indslag
 - Vi afholder tre-måneders trivselssamtale, skolesamtale og samtaler efter behov.
 - Vi har to arbejdsdage om året og en generalforsamling
 - Vi laver hvert andet år en forældretilfredshedsundersøgelse og har indtil videre høj tilfredshed blandt forældrene

Børn i udsatte positioner

Børn i udsatte positioner omhandler at alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

- Vi er opmærksomme på hvad der sker i rammer og relationer omkring det enkelte barn, især hvis vi oplever at et barn i en periode er udsat eller ikke trives. Når et barn er udfordret arbejder vi med at positionere os aktivt i børnenes lege; vi igangsætter inkluderende fælleslege og laver mindre legegrupper, som kan tilsikre at alle børn har gode relationer.
- Vi ser os som ansvarlige for at børnene føler sig set, hørt og forstået. Vi anerkender at børn er forskellige og oplever at alle børn gør det så godt de kan. Vi bestræber os derfor altid på at se og møde børnenes intentioner med positive forventninger.
- Vi vil hellere blive klogere i vores pædagogiske arbejde, end at risikere at svinge børnenes optimale udvikling og trivsel. Hvis vi undrer os over et barns udvikling eller bekymrer os over et barns trivsel, har vi mulighed for faglig sparring med kommunens fagpersoner i "Fremskudt Rådgivning". Vi er ligeledes tilknyttet pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR) i Hillerød kommune, hvis vi står over for en mere dybdegående udredning.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Sammenhæng til børnehaveklassen handler bl.a. om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

- Vi oplever at de største børn hen mod skolestart selv begynder at være opmærksomme på, at deres tid som børnehavebarn er ved at slutte, hvorfor vi mener, det støtter dem i deres overgang til skole at tildele dem en særlig "skolegruppestatus" med et målrettet overgangsforløb – i Brumbassen kalder vi denne gruppe for "ABC-børnene". Forløbet er planlagt således, at ABC-børnene ugentligt har en dag sammen fra nytår og frem til april, hvor de ikke kører med bussen, men bliver hjemme i brumbassehuset og laver "skoleting". I hele april måned er ABC-børnene sammen hver dag hjemme i Brumbassehuset. Her laver de fx selv deres egne ABC-regler, skriver deres navn, leger med bogstaver, holder frikvarter på legepladsen samtidig med skolebørnene på Hillerød Lilleskole osv. De tager på besøgsture på børnenes kommende skoler/SFO'er, og på deres sidste dag i Brumbassen afholder deres forældre en sjov afskedsfest, hvor ABC-børnene optræder med en overraskelse.
- Vi afholder overleveringssamtaler med skolen efter behov, og vurderer i samarbejde med forældrene om barnet er modent til skolestart.
- Vi har et tæt samarbejde med Hillerød Lilleskole, hvor mange af børnene kommer til at gå; vi er inviterede til mange af skolens arrangementer, børnene leger sammen på legepladsen og børnene må gå ind og besøge deres ældre søskende på skolen, hvis de spørger om lov.

Inddragelse af lokalsamfundet

Inddragelse af lokalsamfundet - Som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet kan inddrages.

- Vi bruger dagligt hele Nordsjælland som vores nærområde og kommer vidt omkring, da vi har egen bus. Vi besøger bl.a. Tisvildeleje strand, Asserbo strand, hede og skov, Nødebo skov, Ganløse eget, Fruebjerg skov, Heatherhill, Frederikssund fjord, Arresø bæverområde, Naturlegepladsen Eghjorten og Havtyren, Dyrehaven osv.
- I Hillerød og omegn besøger vi Vestre hus, biblioteket, Klaverfabrikken, Teknisk museum, Hillerød stadion, genbrugsstationen, flagermushusene, skovtrolden Helena, Hillerød Skolebigård osv. Ligesom vi har et godt forhold til Hillerød Lilleskole, hvor vi bliver indbudt til forskellige arrangementer.
- Årligt har vi tilbagevendende besøg hos fx Mosegården ved juletid, bi-skolen om sommeren, græskarmarkerne ved Spolsbjerggaard til Halloween om efteråret, Grantoftegård om foråret når fårene læmmer osv.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø omhandler det fysiske børnemiljøes udearealer, stuerne indretning og størrelse mv. Det psykiske børnemiljø kan fx omhandle samspillet mellem børn og voksne.

- Vi opholder os det meste af dagen i naturen, fordi naturen er en uovertruffen fysisk og æstetisk ramme for børnene at udfolde og udvikle sig i. Naturens rum og materialer giver plads til sansninger, bevægelse, kreativitet, vilde farlige og eventyrlige lege, fantasi, fortolkning, fordybelse og nysgerrighed.
- I Brumbassehuset og bussen har vi forholdsvis små rum. For at forebygge et højt støjniveau har vi fx besluttet at den som møder ind på arbejde klokken 8.30 bliver ude på legepladsen, og tager imod de børn som har lyst til at lege ude. Om eftermiddagen bestemmer børnene ligeledes ofte selv, om de vil lege ude eller inde. I bussen har vi indrettet stillekupe i bussens forende og har kultur for at tale med lave "bus-stemmer".
- I både Brumbassehuset og bussen har vi et bredt sortiment af legetøj og bøger stående fremme. Vi udstiller vores æstetiske produkter i bussen og i Brumbassehuset, og vi har fx dekoreret væggene med naturmotiver og plakater.

Brumbassens arbejde med læreplanstemaerne

(Dagtilbudsloven §8, stk. 2 og 4)

Herunder har vi med kursivt kort beskrevet hvad de forskellige læreplanstemaer handler om, og efterfølgende listet op, hvordan vi arbejder med det i Brumbassen

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse. Når de indgår i relationer, hvor de oplever sig respekteret, passet på og værdsat af nære, tillidsgivende voksne.

- Vi ser det som en styrke, at Brumbassens personale er sammensat af personer med forskellige personligheder, faglige kompetencer og tilgange til børnene. Vi afstemmer løbende vores fælles mål med det arbejde vi laver med børnene, og vi bestræber os på hver vores måde på at være autentiske, nærværende, nysgerrige og tillidsskabende voksne over for børnene.
- Ligesom voksne er forskellige, anerkender og ser vi også hvert barn som et unikt individ med forskellige behov og interesser. Vi er opmærksomme på det enkelte barns personlighed og udviklingszone og tilpasser vores fælles aktiviteter, krav og læringsmiljøer derefter, således ingen børn skal føle sig presset ud i situationer, de ikke mestrer mentalt eller fysisk endnu.
- Brumbassen tilbyder dagligt børnegruppen forskelligartede læringsmiljøer; naturens mangfoldige rum, i de mindre lokaler i Brumbassehuset, på legepladsen med store skolebørn og dyr samt i bussen med de vigtige regler og trange forhold. Vi oplever, at variation i børnehavens læringsmiljøer stiller forskelligartede krav til børnenes kompetencer hver dag, hvorfor det enkelte barns styrker får mulighed for at blive fremhævet for det selv, for os voksne og i børnegruppen. Nogle børn er stærke i at tilegne sig viden, nogle er opfindsomme, nogle er selvhjulpne, nogle er modige, nogle er omsorgsfulde osv. Alle børn er gode til noget, og vi bestræber os på, at alle børn dagligt skal have rum til at opleve, mærke og vise det.
- I Brumbassen vægter vi selvhjulpnehed højt og anser selvhjulpnehed som centralt i barnets alsidige udvikling, da vi oplever børnenes handlefrihed (mod på livet og nye færdigheder) øges i takt med at kunne klare flere ting selv. Samtidig frigør selvhjulpne børn tid for de voksne til at lave sjove og spændende aktiviteter med børnene. Brumbassebørn øver sig dagligt, sammen med en voksen, på selv at kunne klikke selen op, at rydde egen madkasse op, selv at tage tøj af og på, tørre sig selv efter toiletbesøg osv.
- Som led i barnets alsidige udvikling bestræber vi os på at brumbassebørnene får en oplevelse af at være betydningsfulde og at være medskabende af egne livsbetingelser. Fx er de med til at vælge hvor vi skal tage hen, hvad vi skal undersøge og hvilke ting vi skal tage frem. Vi lægger ligeledes op til at børnene skal lære at mærke deres egne behov, hvorfor de har stor indflydelse på hvornår de spiser, tager tøj af og på osv. I Brumbassen må man altså gerne være medskabende til egne erfaringer, og fx gå på tur uden vanter på.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

- I Brumbassen ser vi voksne os selv som sociale rollemodeller, hvorfor vi vægter en venskabelig og omsorgsfuld omgangstone over for både kollegaer og børn. Vi bestræber os på at se og høre børnene med både fysisk kontakt og øjenkontakt.
- Vi støtter børnenes sociale kompetencer og mulighed for at mestre konflikthåndtering, når vi fx guider børnene til at se på hinandens øjne og kropssprog, samt lytte til både egne og de andres ord og stemmeføring under lege og i konflikter. Nogle gange optræder de voksne med et fjollet, men måske tankevækkende, rollespil om sociale samspil, ligesom vi i år har benyttet os af materiale fra legeteket til at styrke børnekulturen. Vi taler fx med børnene om at være kulturbærere og vise de nye børn, hvordan vi gør i Brumbassen, hvilket vi oplever børn finder mening i og tager ansvar for.

- I Brumbassen taler vi med den ældste børnegruppe om at vise forståelse og omsorg for de børn som er yngre, måske ikke kan det samme og har brug for alles hjælp. Fx kan de ældste trøste og sætte plaster på de yngste. Omvendt følger der også privilegier med at være den store, som fx at gå i ABC-klub eller måtte sidde på midtersædet i bussen når man er fyldt 5 år.
- Brumbassens mange timer i naturen giver os eksistentielle emner at tale sammen om i løbet af vores dag, hvilket gør børnene opmærksomme på andres oplevelser af, perspektiver på og meninger om verden – samtaler som udvikler barnets empatiske evner.
- I Brumbassen forsøger vi at understøtte børnenes sociale udvikling ved bl.a. at arbejde med børnenes forskellige sociale positioner i en demokratisk sammenhæng. At opleve sig selv og de andre børn i forskellige sociale positioner støtter børnene i grundlæggende social og demokratisk forståelse. Fx skiftes børnene til at tælle børn inden vi går, til at være kyllingemor, når vi leger, til at sidde på forsædet i bussen osv.
- I Brumbassen anser vi leg som centralt i barnets sociale udvikling, hvorfor vi vægter tid til fri leg hver dag. Vi oplever at børnene støttes til at udtrykke følelser, håndtere konflikter hensigtsmæssigt, være vedholdende og turde gå deres egne veje, når de under lege og aktiviteter skiftevis oplever medbestemmelse og balancegang mellem iagttagende og initiativtagende positioner. Derfor rammesætter vi fx forskellige læringsmiljøer, samt opdeler børnegruppen således, at der opstår rum til varieret leg og venskaber på tværs af alder og køn. Ligeledes, under fx eventyrtemaet, veksler børnene mellem at se på hinanden optræde og selv optræde.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

- Vores målsætning er, at børnene udvikler deres sprog, så de har mulighed for at udtrykke følelser og behov løbende mere nuanceret samt kan kommunikere forståeligt i fællesskabet. Dette gør vi ved at tænke sproget og sproglige aktiviteter ind i hverdagen, fx er der meget sprog at hente i naturen, vi har eventyrtema, laver teater, synger og læser.
- Vi leger med sproget, synger, rimer og inddrager humor og gåder, og vi giver tid når børnene udtrykker sig og fortæller. Vi leder også tit efter sjove ord i naturen, fx har mange sommerfugle og svampe spændende navne, som er sjove at sige.
- Vi har bøger stående frit tilgængeligt i både bus og hus, som både børn og voksne læser sammen (en voksen har været på fortællerkursus), hører børnesange og eventyr på køreturen.
- Vi sprogvurderer børnene ved tre og fem år, samt hvis vi mener der er yderligt grundlag for det eller i forbindelse med øvrige pædagogiske indsatser.
- Hvis vi er bekymrede for et barns sproglige udvikling, igangsætter vi en sproggruppe, hvor børnene laver sproglege med den sprogansvarlige pædagog. Vi opfordrer forældrene til at lade os kontakte logopæden for at få en vurdering og evt. opstarte et forløb.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

- Vi opfordrer til og støtter børnene i at udfordre sig selv motorisk, og giver børnene mulighed for at mærke egen robusthed og styrke ved fx at lade dem bevæge sig i forskelligartet og udfordrende terræn og ved at være ude i alt slags vejr hele året rundt. Når vi er ude og bevæge os, mærker vi kroppens funktioner: hvis vi fryser, vi kan vi bevæge os, hvis vi sveder, vi kan vi tage tøj af osv.

- Vi giver tid til børnenes sanseoplevelser når vi fx sopper og leger med mudder, står mod vinden og kaster tunge sten i vandet, rører ved edderkoppespind og harpiks, smager på skovens urter og spiser myrer, lugter til rævegrave og kogler, lytter til fugle og sneens knirken, går i regnen og ligger i solen osv.
- Vi er opmærksomme på, at børnene også får mulighed for bruge deres finmotorik når vi fx håndterer små dyr, åbner bog (bøgetræets frugter), plukker rosenblade og granskud, håndterer små dyr eller når vi laver æstetiske udtryk, som fx at male med pensler, laver perleplader og perlekæder, klipper gækkebreve, filter, laver juledekorationer og træværksted.
- Vi taler om kroppen; hvad er god benzin til kroppen og hvorfor slår hjertet. Fx har vi motionsdag, hvor vi løber runder og sveder eller danser serier til musik. Vi har bagagerummet fuld af løbecykler og pedalcykler i flere størrelser, flere børn har lært at cykle hos os. Vi støtter børnene i selv at mærke efter om de er sultne, tørstige, fryser, sveder eller skal på WC uanset hvor vi befinder os.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtig.

- I Brumbassen færdes vi hovedsageligt i det vi betegner som "rigtig natur", hvor børnene har gode forudsætninger for at erfare naturfænomener, som udvikler deres forståelse for sammenhænge, giver kropslige udfordringer, sanseindtryk og mulighed for fantasifuld inddragelse af naturens materialer i legen. Vi tager fx i skoven, hvor vi oplever ly og læ fra trækrøner, mudder når det regner, smådyr, anemoner eller svampe, vi sætter vildtkamera op osv. Andre dage vi tager til kysten, hvor himlen er stor over os, vi lytter til lærken, ser sommerfugle, ruller i klitterne, finder muslingskaller, kaste sten i vandet, bader, flyver med drage i vinden osv. Hvis vi vil fiske tager vi til søer eller fjord.

- Brumbassens voksne ser sig selv som rollemodeller og sætter en ære i at gå foran i naturen med glæde og naturvidenskabelig interesse uanset vejr og vind, og vi nyder at understøtte den iboende respekt og omsorg børn har for naturen og dens skabninger. Fx sætter vi altid dyrene tilbage, hvor vi fandt dem, vi knækker ikke friske grene af og vi samler vi skrald op, når vi ser det i naturen.
- Vi har løbende naturvidenskabelige temaer som vores dag tager afsæt i. Temaer kan fx være sne, vand, edderkoppen, ræven, sommerfugle, dyrespor, jagt, svampe osv. Med i bussen har vi ting vi kan tage med på udflugter som fx forstørrelsesglas, kikkerter, kriblekrable-bakker og bure, fiskenet, vandkikkerter og vildkamera osv.
- Vi arbejder ud fra en erfaringsbaseret pædagogik med fokus på sansninger, oplevelser, bearbejdelse, viden, forståelse og bevidsthed. Hvis vi fx har temaet "svampe" kan vi lægge ud med en dag på svampejagt i nåleskov, næste dag i løvskov med svampebøger og app, hvor vi slår krøller på tungen med at sige svampenes sjove navne. Næste dag tilbereder vi sammen fx en kæmpestøvbold over bål. De følgende dage bearbejder vi vores oplevelser og indtryk gennem fælleslege (alle mine svampe) og æstetisk bearbejdelse, som fx rollespil og maleri. På denne måde bygger vi bro mellem kultur og naturvidenskab.
- Vi voksne bestræber vi os på, at vores aktiviteter er en balance mellem det planlagte og spontane, og vi er bevidste om, at der findes et naturvidenskabeligt nu. Så hvis vi fx har planlagt at finde larver, men der kun er få af dem, og det er skarnbasser, børnene er optaget af, kan vi sagtens finde på at skifte til børnenes spor. Når vi planlægger aktiviteter og udflugter, er vi ligeledes opmærksomme på at tage afsæt i børnenes interesser, undren oplevelser og lege. Fx må børnene ikke røre ved svampe i Brumbassen, da nogle af dem kan være giftige, men børnene vil jo gerne røre og smage, så derfor laver vi en aktivitet, hvor vi kan både røre og smage en stor flot støvbold svamp sammen.
- I Brumbassen bruger vi naturen som læringsmiljø for børnenes evne til og behov for fordybelse, samt lyst og evne til at udforske og eksperimentere. Dette gør vi ved blot at være til stede sammen børnene i naturen og færdes med naturvidenskabelig interesse. Vi oplever, at mange børn falder til ro og færdes med skærpet opmærksomhed, når de er i naturen.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

- Når vi i Brumbassen laver et pædagogisk forløb, planlægger vi det således at alle børn kan inkluderes med deres forskellige forudsætninger i forhold til alder, motorik, viden, sprog erfaringer, koncentrationsevne osv. Vi voksne har øje på det enkelte barns sociale placering og behov for støtte for at få en succesoplevelse med aktiviteten. Fx løbende giver børnene mulighed for at udtrykke sig gennem nonverbale æstetiske processer og udtryk med maling, filt, lær, tegning, rollespil, sang, dans osv.
- Vi giver børnene mulighed for at bearbejde kropslige erfaringer, relationer og kulturelle input gennem æstetiske processer og udtryk - fx når vi under sommerfugletema, maler os som sommerfugle, laver saft af blomsternektar og drikker det med snabel/sugerør osv.
- Vi giver børnene mulighed for at erkende egne følelser og kulturelle forankringer gennem undersøgelser og æstetisk udtryk. Når børnene fx bearbejder deres oplevelse af edderkoppen gennem sange, modellervoks og maling, viser edderkopper sig måske ikke at være så farlige som mor tror. Vi oplever, at børnenes æstetiske bearbejdelser støtter børnene i to retninger: de lærer både om omverdenen og om sig selv i verden.

Evalueringsskulturr

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

- Det pædagogiske personale i Brumbassen reflekterer løbende om hvilke mål vi har med de aktiviteter vi laver, og hvorvidt det er lykkedes at opnå det ønskede mål med vores indsats. Pædagogiske mål med vores aktiviteter kan fx være inklusion af et barn i udsat position, sproglig udvikling, styrkelse af børnegruppens fællesskab, motorisk udvikling, erkendelse af sig selv i verden, at kunne udtrykke følelser og behov, kendskab til naturens fænomener, kendskab til sig selv og andre osv. Fx har vi en periode haft fokus på fælleslege, turgrupper og de voksnes positionering med den målsætning at styrke børnekulturen omkring børn i udsat position i fællesskabet.
- Vi inddrager både voksenperspektiv og børneperspektiv i vores evaluering af pædagogiske aktiviteter. Evaluering i voksenperspektiv kan fx løbende refleksioner over observationer og en afsluttende refleksion, hvor vi spørger os selv om vi har opnået det vi stræbte efter? Hvad fungerede og hvad fungerede ikke? Vi er fx ved at udvikle et evalueringsskema, som

skal hjælpe os evaluere mere systematisk med henblik på kommende aktiviteter. Evaluering med børneperspektiv vil sige, vi på forskellig vis lader børnene udtrykke sig om vores pædagogiske aktiviteter. Vi kan fx tale om det emne vi har haft i en rundkreds, eller vi kan tale med børnene under en æstetisk proces. Fx kan vi tegne svampe og på den måde se og høre hvad barnet tager med sig fra vores svampetema.

Eksempel på et pædagogisk temaforløb

Svampetema (se fotos næste side)

Under vores svampetema lagde vi ud med en svampejagt, som mange børn via vores ugebrev, var forberedt og meget opsat på. Inden afgang laver de voksne et anslag om svampe, for at vække børnenes opmærksomhed og interesse. Fx fortæller vi en hemmelighed ikke mange ved, nemlig at svampen er hverken et dyr eller en plante, og at den er i virkeligheden kæmpestor under jorden, det vi kan se, er kun dens frugt. Vi spørger om de har set nogen svampe og om de kan vise os nogle af dem. Vi går på svampejagt et par dage i trækk i forskellige habitater, og finder ud af at der vokser forskellige svampe, de forskellige steder. Og mest af alt finder vi ud af at der gror svampe overalt.

På svampejagt begejstres børnene hver gang de finder en svamp, og der er mange svampe, alle føler succes på jagten, så vi kan virkelig gå langt og længe på svampejagt uden at blive trætte. Vi får øje på hvor forskellige svampe er i både, farve, størrelse og form. Nogle gror højt andre under jorden. Vi medbringer svampebøger og en svampe-app på vores svampejagter, så de børn der har lyst kan forsøge at finde svampene i bogen, og når vi bruger svampe-app går der sport i at finde og udtale de mærkeligste svampenavne.

Da Brumbassen befinder sig i naturen hver dag og vi har med små børn at gøre, som kan have svært ved at skelne spiselige svampe fra giftige, er det en regel at vi aldrig rører svampene i naturen. I stedet skaffer vi en kæmpe støvbald, som børnene får lov at tilberede over bål. De prøver at holde, skære i, trykke på, lugte til svampen osv. Til sidst spiser vi den smørstegte svamp, og alle børn smager, mange kan ikke få nok.

Mange børn finder den røde fluesvamp ekstra spændende, fordi den både er flot rød og giftig, så den beslutter vi at bearbejde æstetisk med ecoline farver. Under denne fremstillingsproces guider vi børnene i både at kigge godt på svampen, mens vi maler (den har en hat, en krave, en stok, lameller, farver, pletter osv.), men også i at opbygge en tegning, holde på en tusch og pensel og holde fokus på opgaven.

Som evaluering på emnet leger vi svampeteater, hvor børnene skiftes til at være en svampe og stille en masse spørgsmål til svampene, fx "Hej lille svamp, hvad hedder du? er du et dyr? et træ? hvor bor du? hvad spiser du for at vokse dig stor? hvorfor er du rød med pletter? hvor er din hat? må man spise dig? er du tung? hvordan smager du? hvordan lugter du? Osv.

